

22. 5. 2006

ID: 40659

Způsobilst být účastníkem řízení

Postup podle ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. se neuplatní tehdy, jestliže za řízení byla zrušena organizační složka státu, která za účastníka řízení - stát (Českou republiku) v řízení vystupovala podle ustanovení § 21a odst.1 o.s.ř. Soud v takovém případě objasní, která z organizačních složek státu se stala ve věci příslušnou vystupovat za stát, a pokračuje s ní dále v řízení, aniž by o tom vydával zvláštní rozhodnutí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 298/2004, ze dne 23.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně R. M., proti žalovanému Okresnímu úřadu ve F., o 139.520,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Frýdku - Místku pod sp. zn. 8 C 171/2002, o dovolání České republiky - Ministerstva financí v Praze 1, Letenská č. 15, zastoupené JUDr. Alanem Korbelem, advokátem se sídlem v Praze 5, Nám. 14. října č. 3, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. října 2003 č.j. 16 Co 243/2003-25, tak, že usnesení krajského soudu a usnesení Okresního soudu ve Frýdku - Místku ze dne 24. června 2003 č.j. 8 C 171/2002-17 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu ve Frýdku - Místku k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu ve Frýdku - Místku dne 4.6.2002 domáhala, aby jí žalovaný zaplatil 139.520,- Kč. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že u žalovaného (jeho právních předchůdců) pracuje od 1.9.1980 jako samostatná referentka. S účinností od 1.1.1999 byla zařazena do 7. platové třídy, ode dne 1.1.2001 však byla přeřazena do 5. platové třídy, ačkoliv vykonává pro žalovaného stále stejnou práci a má "tutéž" pracovní smlouvu. Žalobkyně má za to, že by i po 1.1.2001 měla pobírat plat v 7. platové třídě; kromě doplatku platu, který činí za dobu od 1.1.2001 do 30.6.2002 částku 39.520,- Kč, žalobkyně požaduje též zaplacení 100.000,- Kč za "diskriminaci, společenské znemožnění za značné snížení lidské důstojnosti a vážnosti" v důsledku bezdůvodného přeřazení do 5. platové třídy. Za žalovaného v žalobě označila "Okresní úřad F.

Okresní soud ve Frýdku - Místku usnesením ze dne 24.6.2003 č.j. 8 C 171/2002-17 rozhodl, že místo dosavadního žalovaného České republiky - Okresního úřadu ve F. bude v řízení nadále pokračováno s Českou republikou - Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží č. 42. Dovodil, že ve smyslu Části sto sedmácté, Čl. CXVII, bodu 6. zákona č. [320/2002](#) Sb. přešel v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů výkon práv a povinností z pracovněprávních vztahů se žalobkyní z Okresního úřadu ve F. na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Soud prvního stupně proto ve smyslu ustanovení § 107 odst.1 a 3 o.s.ř. rozhodl, že v řízení proto bude nadále pokračováno jako se žalovaným s Českou republikou - Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových.

K odvolání České republiky - Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 21.10.2003 č.j. 16 Co 243/2003-25 změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že v řízení bude nadále pokračováno na straně žalovaného s Českou republikou - Ministerstvem financí se sídlem v Praze 1, Letenská č. 15. Odvolací soud vycházel ze závěru, že žalobkyní uplatňovaný nárok "vznik ještě za existence okresního úřadu a nepřešel na samosprávný celek". Jménem "státu" proto tento nárok neuspokojuje Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, na který přešla "práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů bývalého zaměstnance okresního úřadu", ale podle Čl. CXVII bodu 7. zákona č. [320/2002](#) Sb. Ministerstva financí. V řízení proto bude pokračováno na straně žalovaného s Českou republikou - Ministerstvem financí. Námitku odvolatele, že v projednávané věci nemělo být usnesením rozhodováno o tom, s kým bude v řízení pokračováno na straně žalovaného, neboť nedošlo k zániku žalovaného (České republiky), ale pouze organizační složky státu, která za něj v řízení před soudem vystupovala,

odvolací soud odmítl s odůvodněním, že "podle ustálené judikatury okresní úřady měly právní subjektivitu" a že "tedy nebyly považovány toliko za organizační složku České republiky". Protože okresní úřady byly zrušeny, bylo potřebné podle ustanovení § 107 o.s.ř. rozhodnout o tom, s kým bude v řízení pokračováno.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala Česká republika - Ministerstvo financí dovolání. Namítá, že žalobkyně byla ke dni 31.12.2002 zaměstnancem České republiky, zařazeným k výkonu práce u Okresního úřadu ve F. Bez ohledu na to, že okresní úřady zanikly, zůstala i v době od 1.1.2003 zaměstnancem České republiky s tím, že výkon práv a povinností zaměstnavatele přešel ve smyslu ustanovení Části stosedmnácté, Čl. CXVII bodu 6. zákona č. [320/2002](#) Sb. a § 251d odst.1 zákoníku práce na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Ministerstvo financí je podle ustanovení Části stosedmnácté, Čl. CXVII bodu 7. zákona č. [320/2002](#) Sb. povinno uspokojit nároky zaměstnanců České republiky zařazených u okresních úřadů jen tehdy, jestliže jejich pracovní poměr skončil nejpozději dnem 31.12.2002; o takový případ však v posuzovaném případě nejde. Česká republika - Ministerstvo financí navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 o.s.ř. a že jde o usnesení, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. b) o.s.ř., přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Okresní úřady byly zřízeny zákonem České národní rady č. [425/1990](#) Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, jako správní úřady, které vykonávají státní správu ve svých územních obvodech a kterým může zákon svěřit výkon státní správy i v jiných územních obvodech (srov. § 2 tohoto zákona). Zákon č. [147/2000](#) Sb., o okresních úřadech, který s účinností ode dne 12.11.2000 nahradil zákon č. [425/1990](#) Sb., okresní úřady definoval (srov. § 1 odst.1 tohoto zákona) jako správní úřady, které vykonávají státní správu ve správních obvodech, jež se nazývají okresy, a které mohou vykonávat státní správu i ve správních obvodech jiných okresních úřadů, stanoví-li tak zvláštní zákon. S odvolacím soudem lze souhlasit v tom, že okresní úřady byly podle ustálené judikatury soudů (srov. Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 22.4.1998 sp. zn. Cpjn 68/97, uveřejněné pod č. 32 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1998) nejen správními úřady, ale i právníckými osobami, jestliže vystupovaly v jiných právních vztazích než které vznikaly při výkonu státní správy.

Dnem 1.1.2001 nabyl účinnosti zákon č. [219/2000](#) Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, podle kterého se okresní úřady staly organizačními složkami státu (srov. § 3 odst.1 tohoto zákona) a podle kterého jako organizační složky státu nebyly právníckými osobami (srov. § 3 odst.2 větu první tohoto zákona). Ode dne 1.1.2001 proto již nebylo možné považovat okresní úřady za právnícké osoby ani tehdy, vystupovaly-li v jiných právních vztazích než které vznikají při výkonu státní správy. V pracovněprávních vztazích to mimo jiné znamenalo, že fyzické osoby u něj působící v pracovním poměru se staly zaměstnanci státu (České republiky) a že okresní úřady jednaly v těchto pracovněprávních vztazích za stát (Českou republiku) jako jeho příslušná organizační složka (srov. též § 8a zákoníku práce).

Z uvedeného mimo jiné vyplývá, že podle právní úpravy účinné od 1.1.2001 okresní úřady nevystupovaly v pracovněprávních vztazích jako zaměstnavatelé, ale jako organizační složky státu, příslušné jednat za stát (Českou republiku) jako zaměstnavatele vůči zaměstnancům státu, kteří byli zařazeni k výkonu práce u okresních úřadů.

Okresní úřady byly zrušeny (ukončily svou činnost) dnem 31.12.2002 (srov. Část sto sedmnáctou, Čl. CXVII bod 1. zákona č. [320/2002](#) Sb.). V oblasti pracovněprávních vztahů měla tato skutečnost za následek, že ve vztahu k zaměstnancům státu, kteří byli k výkonu práce zařazeni u okresních úřadů, nezaničil jejich zaměstnavatel (tím je i nadále stát - Česká republika), ale že byla zrušena organizační složka státu, která za stát v těchto pracovněprávních vztazích jednala.

Podle ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. jestliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračovat, soud rozhodne usnesením.

Podle ustanovení § 107 odst.3 o.s.ř. ztratí-li způsobilost být účastníkem řízení právnícká osoba a umožňuje-li povaha věci pokračovat v řízení, jsou jejím procesním nástupcem, nestanoví-li zákon jinak, ti, kteří po zániku právnícké osoby vstoupili do jejich práv a povinností, popřípadě ti, kteří po zániku právnícké osoby převzali práva a povinnosti, o něž v řízení jde.

Z ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. mimo jiné vyplývá, že soud usnesením rozhodne o tom, s kým bude v řízení pokračovat, jen tehdy, ztratí-li způsobilost být účastníkem řízení účastník občanského soudního řízení (v době od zahájení řízení do jeho pravomocného skončení) a umožňuje-li povaha věci pokračování v řízení. V případě, že účastníkem řízení byl jako zaměstnavatel stát (Česká republika) a že za řízení byla zrušena příslušná organizační složka státu, která za stát v pracovněprávních vztazích jednala, nedošlo k tomu, že by ztratil způsobilost být účastníkem řízení účastník občanského soudního řízení. Postup podle ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. v takovémto případě nepřichází v úvahu; soud objasní, která z organizačních složek státu je (se stala) příslušnou jednat za stát v konkrétním pracovněprávním vztahu, a začne s ní dále jednat jako s organizační složkou příslušnou vystupovat ve sporu za účastníka řízení - stát (Českou republiku) ve smyslu ustanovení § 21a odst.1 o.s.ř., aniž by o tom vydával zvláštní rozhodnutí.

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že postup podle ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. se neuplatní tehdy, jestliže za řízení byla zrušena organizační složka státu, která za účastníka řízení - stát (Českou republiku) v řízení vystupovala podle ustanovení § 21a odst.1 o.s.ř. Soud v takovém případě objasní, která z organizačních složek státu se stala ve věci příslušnou vystupovat za stát, a pokračuje s ní dále v řízení, aniž by o tom vydával zvláštní rozhodnutí.

V projednávané věci tedy soudy neměly rozhodovat o tom, s kým bude v řízení pokračováno, jestliže dovodily, že byla po zahájení řízení (dnem 31.12.2002) zrušena organizační složka státu (Okresní úřad ve F.), která v řízení mohla toliko vystupovat za účastníka řízení - stát (Českou republiku) podle ustanovení § 21a odst.1 o.s.ř. Podmínky k vydání usnesení podle ustanovení § 107 odst.1 o.s.ř. totiž za této situace - jak vyplývá z výše uvedeného - nebyly splněny.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; Nejvyšší soud České republiky je proto zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.). Protože důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil Okresnímu soudu ve Frýdku - Místku k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)